תאריך הורדה: 24 אוגוסט 2022. מקור: עמוד 2, מעריב, 9 מרץ 1969 *** מתוך אתר "עיתונות יהודית היסטורית", הספרייה הלאומית ואוניברסיטת ת"א

ג. מאיר: אני הולכת לתפקיד באימה ופיקפוקים

לאחר שנבחרה למועמדת ע"י מרכז העבודה, ברוב של 287 ו־45 נמנעים, אמרה: „לא יחולו שינויים בממשלה" * מבטיחה לשמור על ה„יחד" ועל עבודת צוות * ש. פרס: הצבעה פה אחד – לשם מה?

* ספיר: דיין המשיך בעקיצות כלפי

— מאת מ. מיזלס —

מרכז מפלגת העבודה, קבע ברוב ו' ללא התנגדות את גב' גולדה מאיר כמועמדת לראשות הממשלה. לאחר שנתרוממו 287 ידיים לבחירתה וספרו 45 נמנעים. (יש 96 חברי רפ"י לשעבר במרכז) אמרה גב' מאיר, כי שהתאוששה קמעה מהתרגשותה:

לא אשמיע „אני מאמין פוליטי ברגע זה. אשמיע חשבון־נפש וחשבון־דרך. חמיד האמנתי באמונה שלמה בצדקת דרישת העם היהודי לעצמאות. חמיד האמנתי באמונה שלמה, שהעצמאות תושג. לא הייתי בטוחה שאזכה לראות מדינה יהודית עצמאית. משזכיתי לכך לא נשאר לי דבר לדרוש לעצמי אלא לשרת את המדינה בכל דבר. האמינו לי, ש„בכל דבר" לא רק שלא כללתי ראשות הממשלה אלא גם לא חברות בממשלה. תמיד מי לאתי רצון המפלגה וקיבלתי כל תפקיד שהטילה עלי. לא ידעתי חיים אחרים מחוץ לתנועה. אך מעולם לא חשבתי שיבוא יום שבו אצטרך גם לקבל את הדין הזה.

„באימה ובפקפוקים"

„לכל תפקיד הלכתי מתוך אימה ובפקפוקים לאין סוף, אם אני ראויה לו" — המשיכה גב' מאיר. „אך שום דבר בעבר לא היה דומה לרגע הזה איום ביום זה. מעולם לא ששתי לקרב ולא נמנעתי ממנו. אין לי בטחון אם אצליח. אך אעשה הכל ביכולתי ובאפשרותי לשמור על ה„יחד". במידה שעשיתי בעבר והצלחתי, לא היו אלה הצלחות של יחיד. אעשה הכל שיחד נדע לעמוד, להוביל את המדינה ולהנהיג את העם בתקופה הקשה. אני משוכנעת שלכל אחד מאתנו מגיע שיהיה יותר טוב בפנים, אך הדבר תלוי בכל אחד מאתנו בלי יוצא מן הכלל.

ממשלה — בלי שינויים

„לא עולה על דעתי לעשות שינויים בממשלה" — הטעימה — „אנו עלולים לעמוד בפני מצבים חמורים ויש הכרח לשמור על עם מלוכד ובציבור של עם מלוכד. אני קוראת לשרי הממשלה, שכיהנו בימים הבוראים והגדולים, לעבוד יחד גם להבא. כשנפטר נשיא ארה"ב רוזבלט, ביקר יורשו טרומן אצל אלמנתו ושאל אותה: ‚מה אני יכול לעשות למענך?' הסתכלה בו גב' רוזבלט והשיבה בשאלה נגדית: ‚מה אני יכולה לעשות למענך, מיסטר פרזידנט?' הייא היתה משוכנעת שהוא זקוק ליותר עזרה ממנה"...

גב' מאיר סיימה דבריה: ה„אם אומר לכם תודה על הצבעתכם? אומר לכם תודה על כך שחשבתם, כי גם לי יש מקום ב„יחד" ובצוות הזה...

„מרות המפלגה"

לאחר שמזכ"ל המפלגה הר' ש. ספיר תיאר את השתלשלות העניינים, שהביאה להצגת מועמדותה של גב' מאיר, הביע ח"כ ע. גוברין תמיכה מלאה במועמדות זו וקרא לגב' מאיר לקבל את מרות המפלגה כמו בעבר. מר מ. אסולין התרעם על המצב המעורער במפלגה: „אין התקדמות באיחוד, דורכים במקום. אין הרגשה של חברות במפלגה. אנשים נפסלים לתפקידים בגלל השתייכות מפלגתית לשעבר. לעתים נדמה, שמפלגת העבודה בכלל אינה קיימת, קיימים רק ‚לשעבר' למיניהם".

אמר מ. חסקלברג: „יש במפלגה קבוצת חברים שהם עדיין חיים בשבי של הצהרות בעבר. אני חושש, שהשבי הזה דוחק אותם לפינה בחיי המפלגה שממנה לא יהיה להם מוצא. אף אחד מאתנו איננו יכול לעזור בזה. הייתי בזמנו בעד מינויו של מ. דיין לשר בטחון, אני מתנגד למינויו כראש ממשלה. לו היה דיין קורא את הדברים שאמר בזמנו כלפי חברי מפא"י בעבר והנה־גתה, הוא היה נמנע עכשיו מלבקש את האמון לראשות הממשלה, שהיא גם ראשות המפלגה. ועידה נבחרת לא תביא לרעידת־אדמה במפלגת העבודה. ייבחר מרכז חדש שיהיה כמעט זהה עם המרכז של היום. התביעה לפתוח דף חדש ביחסים במפלגה צריכה להיות מופנית לשני הצדדים".

סורקיס: לא פילוג

איש רפ"י לשעבר ח"כ מ. סורקיס הביע צערו על כך, שאיננו יכול לתמוך בג. מאיר. המפלגה עומדת לפני בעיות חמורות אך לא לפני פילוג. „בידי גולדה היה המפתח לאחד את המפלגה, אך היא וחברים אחרים שלא ששו לאיחוד המשולש לא עשו מזמצים כדי לקרב לבבות. הבית קר לחלק מאתנו. שאלו אותי: מדוע אינך תומך בגולדה? עניתי: ראש הממשלה צריך להיות ראש התנועה; וראש התנועה הזה לא הוכיח שהוא רוצה בקירוב לבבות (ח"כ מ. כהן: ואתה עוסק עכשיו בקירוב לבבות? סורקיס: הערצתי ואני מעריץ את גולדה לפניך). כשרצו למנות שר מאנשי רפ"י לשעבר (הכוונה לאלמוגי) לא התייעצו אתנו. רצו לתקוע תריז ביניגו. לא אוכל להצביע בעד גולדה, כי אני רואה זאת כהמשך של קו ברור ומסוכן. אך אם תצליח בתפקידה, אברך את גולדה בלב שלם".

„שיקול ממלכתי"

איש רפ"י לשעבר מ. בראלי הפתיע בקריאתו לתמוך במועמדותה של גב' מאיר: „המועמד המועדף בעיני אמנם מ. דיין, אך הוא איננו עומד להצבעה — טען. איננו שותף לדעת חברי: גולדה מאיר — לא. צריך להיות שיקול ממלכתי. השאלה היא: מה טוב למדינה. מי שמתנגד לגולדה איננו שוקל את עניני המדינה היום. הימנעות מהצבעה היא הפגנה מיותרת. היא מנוגדת להצהרתו של מ. דיין, שיש לפתוח דף חדש ביחסים במפלגה.

„להפסיק התיכות ברחוב"

השר י. ישעיהו פנה בקריאה אל ח"כ סורקיס להשתחרר מכל מיני רגשות ישנים ומיושנים. הוא פנה לאנשי רפ"י לשעבר לחזור בהם מהחלטת ההימנעות. כולנו מעריכים את מ. דיין — אמר. יש הרבה מועמדים לראשות הממשלה: גולדה, דיין, אלון, אבן וכו'. אין פוסלים אחרים. בנסיבות הקיימות אי אפשר לאחד תפקידי ראשי הממשלה ושר הבטחון. זה למעלה מכוח אנוש. גב' ל. מנחם קראה: נתעלה ולא נעשה חשבון נפש. יש להפסיק את הפטיציות ואיסוף חתימות ברחוב. איש רפ"י לשעבר ע. פורת טען, כי הברירה בין מועמדים אחדים היא סם־חיים למפלגה דמוקרטית. „הייתי מברך, אילו היינו מכריעים בין מ. דיין וי. אלון — אמר. טעות חייו של ספיר היתה, שנכנע בענין הוועידה הנבחרת. בגלל חוסר מועמדים אחרים, אצביע בעד המועמד היחיד".

ח"כ ב. אוניה הסביר, כי „הבחירה בגולדה אינה הכרעה בין אלון ודיין. כשבוחרים עכשיו בראש הצוות לי מאבק של מדינת ישראל, הרי גולדה היא מועמדת מספר אלף". הוא קרא לחברי רפ"י להימנע מהימנעות.

כאן התפרץ איש „תנועת ארץ ישראל השלמה" ב. מרשק והשמיע קריאות־בינים קולניות. השר פ. ספיר הלם בפטיש וצעק: בני, זה לא מענין, זה לא לענין, זה לא חברי...

השר י. גלילי אמר, כי גולדה קורצה מן החומר הדרוש לראשות הממשלה, היא ניחנה בסגולות המכשירות אותה לכך. אוטוריטה טבעית טבועה באישיותה, יש לה נסיון מדיני עשיר. הוא הציע על מעמדה בעם היהודי על משקלה בזירה הבינלאומית, ועל כחה ללכד את המפלגה והעם.

הפסוק המתאים

„כששאלנו את אנשי פא"י, שמא הם מחפשים לתמוך במועמדותה של אשה, החברר שמצאו פסוק מתאים בירמיהו: ‚עד מתי תתחמקין, הבת השובבה?' לצידה של גולדה יעמוד צוות — י. אלון, מ. דיין ואחרים. איננו רואה מעמד זה בבחינת „יקומו המועמדים וישחקו בסניגור". איננו רואה טרגדיה בכך שנקראנו לבחור במועמד אחר. כל אחד יוכל להציג מועמדות אחרת לבחירה. מדוע מכריזים על מועמדות אחרת ואין מציגים אותה? אם יש מועמד יותר ראוי, אל תחסכו אותו מאתנו (פנה אל אנשי רפ"י). אם אין מועמד כזה, אל תטילו ספק ורפיון בבחירה. פטירתו של לוי אשכול איננה סיבה לשינוי המדיניות. מפלגת העבודה בתנה הסכמה לעידכון הגדרות מדיניות אך לא לתמורה במדיניות".

איש רפ"י לשעבר א. וולפנזון הכריז, כי לא ייענה לקריאת אנשי רפ"י להימנע בשעת הצבעה. אני נגד קו לקטיביות רציונית וכפיה מצפונית — אמר. אצביע בעד גולדה מטעמים ממלכתיים. ח"כ ש. שורץ טען, כי מועמדותה של גולדה מאפשרת למפלגה להתלכד מסביבה ולכן היא הטובה ביותר.

פרס: מדוע פה אחד?

הגיע תורם של צוות מוכירי המפלגה. מדוע אתם שוראים להצבעה פה אחד? — שאל ח"כ ש. פרס. לשם מה זה טוב? ראש הממשלה יצטרך לתת תשובה פוליטית לבעית הטרור הערבי ולמדיניות בשטחים. יהיה עלינו לקבוע עובדות ולבנות את השלום. דיין נראה כראש צוות מתאים לתפקידים אלה. הימנעות איננה פסולה אלא הערכת מצב פוליטי. אין סכנה שבגלל ההימנעות חישאר המדינה בלי ממשלה וראש ממשלה. שר הדואר צריך לקרוא גם את הדואר הנכנס וגם היוצא — הטיח פרס לעומת השר ישעיהו. אי־אפשר לשבח כאן את דיין ולומר במקום אחר, שהוא מצביא אך לא מנהיג.

מר א. גיבלבר טען, כי עשה הכל כדי שאנשי רפ"י ייקלטו במפלגה. אך מה לעשות, אם הם אינם רוצים להיקלט? כל הזמן הם מסעירים את המפלגה, העתונות ואת הציבור וגורמים לכך, שהמפלגה עסוקה בעניינים שוליים ולא חשובים. הם צריכים כל יום: אתם פוגעים בנו. גולדה עשתה מאמץ כן לאחד את המפלגה, אך הוא נדחה. יש לפתוח בדף חדש, אך עליו צריכות להיות רשומות החלטות המפלגה ולקיים אותן, ולא שיחתמו על דף אחר עם גח"ל. דיין איננו פסול לראשות הממשלה, אך אני חושב את אלון כמועמד המתאים בין האישים הצעירים. גולדה היא האישיות החשובה ביותר שיש לעם היהודי בתקופה זו.

ספיר: הפשתי את דיין

סיכם את הדיון מזכ"ל המפלגה השר פ. ספיר. יש רושם, כאילו עוסקים במפלגה רק בהתגוששות ובפסילה — אמר. אולם בסניפים מתענינים בענייניים אחרים. כ־130 אלף איש התפקדו עד כה ב־מפקד־החברים. אי אפשר היה לעשות בחירות בלי מיפקד. המרכז מוסמך לקבל הכרעות. „מאז שדיין אמר, שהוא רוצה לפתוח בדף חדש, חיפשתי אותו כמה פעמים במשרדו" — גילה ספיר. גם לאחר שהציע הצעה זו, השמיע עקיצות כלפי. הוא אמר שלספיר ולמפ"ם יש אותה דעה. אין זה פגם, אך בעיניו זו ‚דקירה'. אם דיין רוצה להיות בהנהגת המפלגה ולהשתתף בעניניה, אראה זאת כדבר טוב. אך עליו לפסול את מסע־ההתמה לטובתו כחלק מהדף החדש או כמקדמה. הוא צריך להתקומם נגד זה ולהפסיק זאת, וביכולתו לעשות כך.

„בזמנו קבענו 22 אחוז לייצוג רפ"י כמחווה של רצון טוב — המשיך השר ספיר. „ספק, אם כתוצאה מהמפקד והבחירות, זו תהיה פרופורציה הולמת במרכז שייבחר. אני רואה בפילוג חזות שחורה. איבני סבור, כי יש כאן מישהו, שיש לו במצבה הנוכחי של המדינה, הכוחות המוסריים והנפשיים להכניס אותנו מחדש לפילוג. השבוע נעלם מן המפה המושג של רפ"י לשעבר. אומרים שיש למסור את השלטון לדור אחר. מאימתי דיברו כך על דור קודם, מאה קדמת וכדומה? אנו מוסרים היום את תפקיד ראשות הממשלה לעליה הרשלישית. גלילי הזכיר ליד גולדה רק שני אישים. אני מוסיף את כל שרי הממשלה, כולל את אבן, גלילי וגם את השותף במערך. מעמדם אינו פחות מהשניים. מי שיש לו פרטנזיות למצביא ולהנהגת המדינה, מסיר מועמדותו ונמנע בהצבעה, אינו מובן.

„נקבה תסובב גבר"

השר ספיר השמיע דברי שבח לגולדה ואמר בחיוך, שמי שציטט את דברי אגשי, פא"י מפרק ל"א בירמיהו, לא ציטט את סוף הפסוק האומר „כי ברא ה' חדשה בארץ: נקבה תסובב גבר", הוא הוסיף, שגם אם המערך יזכה ברוב בבחירות הבאות, הוא ישאף לקואליציה המסורתית, לרבות השותפים הדתיים.

כששאל, מי מצדד בהצבעה חשאית, נתרוממה יד אחת, ידה של גב' מאיר. „התקנון מדבר על תביעה של 30 אחוז מחברי המרכז" — טען מר ספיר בחיוך. „כל הכבוד לגולדה, אך אין היא מהווה 30 אחוז מהמרכז".

מועמדותה של גולדה הוגשה להצבעה, 287 חברי מרכז תמכו בה, איש לא התנגד ו־45 נמנעו. תשואות סוערות פרצו באולם. בצעדים מדודים עלתה גב' מאיר על הבמה, נתנה הסכמתה והודתה במלים נרגשות על האימון שהובע לה.

החלטת סיעת המערך

סיעת המערך בכנסת התכנסה בסוף השבוע והחליטה פה אחד להמליץ לפני נשיא המדינה מר ז. שזר להטיל על ח"כ ג. מאיר את ראשות הממשלה.

ח"כ מ. יערי עמד בדבריו על חלקה הגדול של גולדה בהקמת המערך והוא ביקש שניסוח הפרק המדיני בקורי־הי־יחד של הממשלה החדשה יה־ה הולם ברוח ובתוכן לקוי־היסוד של הקואליציה הממשלתית. יו"ר סיעת המערך בכנסת ח"כ מ. ברעם ומזכ"ל ההסתדרות א. בקר ביירכו את גב' מאיר. מר בקר אמר, כי בית ההסתדרות מלווה אותה בדרכה ומסייע לה.

גב' מאיר השיבה, שהיא מאושרת, כי המועמד לראשות הממשלה מקובל הפעם על כל מפלגות הפועלים.

חברי מרכז מפלגת העבודה הצביעו ביום ו' בעד ח"כ גולדה מאיר (באמצע) כמועמדת לכהונת ראש־הממשלה.